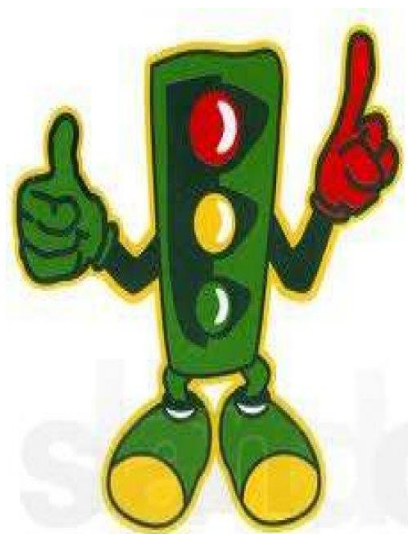

*“Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
мәктәпкәчә белем бирә торган муниципаль бюджет
учреждениесе “Карлы” балалар бакчасы”*

Тема: “Светофор иленэ ярдэмгэ”

**Шөгильнең авторы:
“Карлы” балалар бакчасы
тәрбиячесе
Хамидуллина Э.Р.**

Тема: “Светофор иленэ ярдэмгэ”

Максат: балаларга юл йөрү кагыйдэлэрен төшендерү, аларны төгэл үтэргэ күнектерү.

Тәрбия бурычы: бер-берсенэ дустанэ мөнэсэбэт, балаларда мөстэкыйльлек тәрбиялэү.

Үстерү бурычы: балаларның күзэтүчәнлек һәм кызыксынучанлыктарын, хэрэкэт координациясен, ориентлашуны, бэйлэнешле сөйләмне, әйләнэ-тирэ чынбарлыктагы предметлар һәм күренешләр турында күзаллауларын үстерү.

Белем бирү бурычы: урамда үз-үзенне дөрес тоту кагыйдэлэрен, юл йөрү кагыйдэлэрен, светофорның яшел, кызыл, сары сигналлары турында белемнэрен ныгыту, кабатлау. Уен кагыйдэлэрен төгэл үтэргэ өйрэтү.

Төп белем бирү өлкәсе: нәфис-нәфасәти үсеш.

Интеграль белем бирү өлкэләре: социаль-коммуникатив, танып белү, сөйләм үсеше, нәфис-нәфасәти үсеш.

Методик алымнар һәм чаралар: күзәтү, табышмактар чишү, сорауларга жавап, презентация, күрсәтмәлек, нәфис сүз, жыр, дидактик уеннар.

Жиһазлау: шәһәр урамы макеты, светофор, юл билгеләре, төрле уенчык машиналар, геометрик фигуралар, интерактив такта.

Бәйрәм барышы:

Дядя Степа: Я инспектором служу,
За порядком я слежу.
Чтобы машины не спешили,
Шёл спокойно пешеход.
Я стою на перекрестке
Под названием «Переход»

Саескан: Коточкыч, коточкыч, коточкыч!

Дядя Степа: Нәрсә булды?

Саескан: Зур кайгы! Светофория илендә барлык юл билгеләре дә сихерлэнгән! Бетте Светофор. Тулы тәртипсезлек! Тизрәк, коткарыгыз.(китә)

Дядя Степа: Юк, Юл билгеләрсез торырга ярамый. Моңы булдырмаска, тизрәк нинди дә булса чара курергә! Балалар сез миңа булышырга әзерме? Авырлыктардан куркмыйсызмы? Минем сихри сыбызгым бар, ул безгә ярдәм итәчәк. Бер минутны да әрәм итәргә ярамый. Эмма, китәр алдыннан Юл йорү кагыйдәләрне кабатлап алырга кирәк булыр. Мин сезгә сораулар бирермен, ә сез бергәләшеп : ярый, я ярамый диярсез. Димәк, уйлыбыз, һем жавап бирәбез.

Бергәләшеп тротуардан барырга?

Балалар: Ярамый.

Дядя Степа: Килүче машина алдыннан юлдан чабып чыгарга?

Балалар: Ярамый.

Дядя Степа: Светофорның кызыл утында чыгарга.....?

Балалар: Ярамый.

Дядя Степа: Әбиләрне, бабайларның юл аша чыгарырга, аларга ярдәм итәргә....?

Балалар: Ярый.

Дядя Степа: Басып торучы машина алдыннан чыгарга...?

Балалар: Ярамый.

Дядя Степа: Машиналар йори торган юлга чыгарга?

Балалар: Ярамый.

Дядя Степа: Юл йорү кагыөдәләрен хөрмәт итәргә?

Балалар: Ярый.

Дядя Степа: Молодецлар! Ә хәзер әйдәгез юлга.

ЖЫР

Дядя Степа: Килеп життек ахры. Нәрсә булган соң монда? Ишетәсезме, знә кемдер елый?

(Барлык юл билгеләре дә әйләнеп капланган, шулар арасында бер бала ята, аның күкрәгендә юл билгесе төшерелгән планшет, ул елый).

Дядя Степа: Исәнме! Син кем? Нигә елыйсың?

Юл билгесе: Мин – юл билгесе. Мине сихерләделәр.

Дядя Степа: Нинди билге соң син?

Юл билгесе: Белмим-м-м-м?

Дядя Степа: алай була алмый! Син белергә тиеш!

Юл билгесе: Элек белә идем, ә хәзер юк. Балалар, ярдәм итегез миңа.

Дядя Степа: Ә без нишләргә тиеш соң?

Юл билгесе: Табышмакны чишәргә, менә ул:

С двух сторон дороги,
Стройный и красивый,
Вырос треугольник
С зеброй в середине.
Где машины движутся,
Так, что не пройти,
Людам помогаю я
Дорогу перейти.

Балалар: Жәяүлеләр чыгу юлы.

Юл билгесе: Исемә төште, төште!! Минем исемем Жәяүлеләр чыгу юлы
(күкрәгендәге планшетын бора).

Дядя Степа: Жәяүлеләр чыгу юлы ни өчен кирәк элә? (Жаваплар) Нинди

Жәяүлеләр чыгу юлларын беләсез? (Жаваплар) Эйдәгез тагын
бер кат юл аша чыгу кагыйдәләрен кабатлыйбыз.

1 бала: Через улицу, дружок,
Не беги наискосок,
А без риска и хлопот
Шествуй там, где переход

Дядя Степа: Бу кагыйдә яхшырак истә калсын өчен, эйдәгез уйнап алабыз.

(Уен “ Машиналар һәм жәяүлеләр ”)

Дядя Степа: Хөрмәтле юл билгесе, ә кем сөң сезнең өстән шулай шаяртты?

Юл билгесе: Белмим. Бары тик аның сикергәнен, тотканын һәм чапканын беләм.

Дядя Степа: Сәер, кем икән сөң инде ул?

(*Бука- Злюка керә*)

Бука- Злюка: ХА-ХА- ХА! Я ничек сезгә монда, ошыймы?

Светофорны урладым.Билгеләрне сихерләдем. Ә нәтижәдә -

юл һәләкетләре, тәртипсезлек! Күпме балалар шифаханәләрдә ята. Кызык бит,

әйеме, әчләр ката. ХА-ХА- ХА!

Дядя Степа: Димәк , бу сиңең эш җимешләрең икән. Кем син?

Бука-Злюка: Мин- Бука-Злюка! Мин рәхимсез. һәм зыянлы! һәм мин

барысына да үч итеп төрле усаллыктар эшлим. ХА-ХА- ХА!

Дядя Степа: Әле син шулаймы. Моңы булдырмабыз, әйе бит балалар.

Балалар: Әйе.

Бука-Злюка: Әй көлдермәгез инде мине.

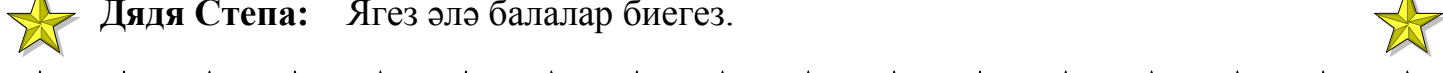
Дядя Степа: Бука-Злюка, кичекмәстән юл билгеләреннән стхереңне ал.

Бука-Злюка: Алды ди менә, сез башлап мине көлдерегез, көлдерә алган очракта гына сөйләшербез.

Дядя Степа: Ягез әлә балалар биегез.

Бию

Дядя Степа Я, Бука- Злюка, билгеләрдән сихереңне аласыңмы?

Бука-Злюка: Уйламым да.

Дядя Степа: Әле шулаймы, менә мин сиңа хәзер күрсәтәм. (*сыбызгысын алып сызгырта*)

Бука-Злюка: Ой-Ой-Ой. Кирәкми, кирәкми. Сихеремне алам, алам. Тик баштан тапкырлыгыгызыны тикшерим, я кайсыгызы тапкыр?

Табышмак әйтә Авызы юк , борыны юк

Тик бар аның өч күзе.

Урамдагы хәрәкәтне

Көйләп торадыр үзе (Светофор)

Бука-Злюка: Белделәр. Я иртә шатланасыз әле, хәзер мин сезгә тагын да катлаулырагын әйтәм.

Табышмак әйтә

Бу машина трамвай түгел,

Түгел бу автобуста.

Көпчәкләре булса да

Бензин кирәкми аңа. (Троллейбус)

Бука-Злюка: Тагын белделәр. И мескен мин, и мескен. У-У-У-У (елый)

Дядя Степа: Әллә син елый да беләсеңме?

Бука-Злюка: Минме?! Уйламым да. Тыңлагыз соңгы табышмагымны.

Нинди гажәп бер өй бу.

Һәр ягы тәрәзәле.

Аяклары резина.

Бар ашаганы бензин. (автобус)

Бука-Злюка: Беттем, беттем мин!!

(Балалар-- юл билгеләре- керә)

Юл билгеләре: Рәхмәт сезгә балалар! Безне коткарганыгыз өчен зур рәхмәт!

Дядя Степа: Балалар, әйдәгез әле бу юл билгеләрен атыйк

Юл билгеләре: Знаки мы дорожные
И совсем несложные.
Ты, дружок нас уважай,
Правил ты не нарушай.

Бука-Злюка: Ә миңа юл билгеләре бернигә дә кирәкми. Туп белән уйным әле

мин. Кем миңем белән? Тизрәк чык тротуарга. Монда шундый әйбәт уйнарга.

(туп белән тротуарда уйный)

Дядя Степа: *(Сызгыра)* Гранданка, сез урамда үз-үзегезне тоту

кагыйдәләрен боздыгыз. Балалар әйтегез әле, тротуарда туп белән уйнарга

ярыймы соң? Ни өчен? *(Жаваплар)* Дәрәс, тротуарда уйнарга ярамый. Бу бик

куркыныч, һәм ул яхшыга китермәячәк. Ә хәзер мин сезгә бию карарга

тәкъдим итәм, сез шунда юл билгеләре белән дә танышырсыз.

(бию: юл билгеләре белән регулеровщик.)

Дядя Степа: Минем уемча хэзер сез аңлагансыздыр инде, кайсы урыннардауйнарга ярый, э кайсы урыннарда ярамый икәнен.

Бию: туп белән

Залга велосипедка атланган малай керә

Малай:

Гляньте, что за чудеса –
Два подвижных колеса!

Есть педали под ногами.
Есть седло на жесткой раме.

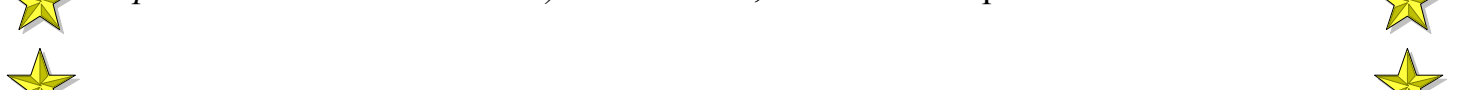
Я педалями кручу,
Еду я куда хочу!

Бука- Злюка: Карагыз эле нинди акыллы бала.Батырда, тәртипсезлек урнаштыручыда. Мин андыйларны хөрмәт итәм! Молодец!Яхшы йорисең!

Малай: Эле мин болай да йори алам.(*велосипедта торле трюклар күрсәтә, бервакыттан егылып төшә*) Ай- ай- ай, аягым. Коткарыгыз!

Дядя Степа: (*Малайга торырга булыша*) Энем, син юл йорү кагыйдәләрен белмисеңмени.

Малай: Беләм, барсынада шул велосипед гаепле инде.

Дядя Степа: Юк, велосипед түгел, э син үзен гаепле.Тыңла эле балаларны.

2 бала:

Дядя Степа: Бары тик махсус рөхсәт ителә торган урыннарда гына уйныйлар.

Менә бу шуның билгесе. Игътибар белән кара һәм исеңдә калдыр.

2 бала: Пешеход, пешеход!
Помни ты про переход.
Зеброй назван переход,
Чтобы двигался в перёд.

Бука- Злюка: Тыңлама син аларны. Иң яхшысы, әйдә син минем белән.
Минем белән сиңа күңелсез булмас

Малай: Сезнең беләнме? Соң сезнең аркада әле генә һәлакәткә очрамай
калдым ләбаса.

Бука- Злюка: И куркак. Әле мин сине батыр дип саный идем.Синең белән
якынак танышырга идем, ә син.....

Дядя Степа: Дәшмә, булды, син безгә яхшы чагында светофорны кайтар.

Бука- Злюка: Ярар, ярар, сезнеңчә булсын ди. Нигә соң ул сезгә, светофор?
Сез барыбер юлны чыга белмисез бит.

Дядя Степа: Ә менә монысы бер дә дәрәс тә түгел. Балалар, ягез Бука-
Злюкага Нәрсәләр белгәнәгезне сөйләгез эле.

Балалар: **Муса:** Олы юлда бик күп алар
Мондый тамга билгеләр.
Ерактан ук күренәләр,
Гүя маяк өлгеләр.

Самат.

Ерак түгел кайнар чэйгә

Тәмле аш һәм боткага

Ач “үләм” дигән чагында,

Шушы билге коткара.

Бу билгегә карасан,

Сөенеп тә куярсын.

Ярый эле машина

Алмаганнар этиләр,

Велосипедта гына

Йөрергә кирәк диләр.

Бу билгене күргәчтә,

Сөенә авырулар.

Димәк яқында гына,

Ярдәм күрсәтүчеләр.

Бу билге кисәтә

Шоферларны бу хакта

Игътибарлы булыгыз ди

Жәяүле үткән чакта.

Бу билгене белү кирәк,

Аны белү мөһим бигрәк.

Утырып булмый аннан башка

Трамвайга-автобуска.

Тукталышларда бу билге

Эверелә чып чын дуска.

Юлда йөрсән бул өлгер,

Юл кагыйдәсен нык бел.

Светофорның һәрбер төсен

Юлның билгеләрен бел.

Бука- Злюка:

Ваши головы забыты
Настоящей ерундой.
Вы про правила забудьте,
Вот вам мой совет простой.

Дядя Степа: Бу инде артыгы, балалар тыңламагыз аны. Иң яхшысы без
светофор турында жыр жырлыйк.

Жыр “Светофор утлары”. (Хәйдәр Әхмәтшин сүзләре, Рөстәм Сәрвәров музыкасы).

Бука- Злюка: Ә хәзер мин сезне сыныйм әле.

Эйтегез әле, Светофорның кызыл уты кайда урнашкан?

Балалар: Өстә.

Бука- Злюка: Ә сарысы?

Балалар: Уртада.

Бука- Злюка: Кулларыгызны иңбашыгыз өлешендә бөклзгез әле. (балалар
бөклиләр).Ә кайсы сигналда юл аша чыгарга ярый? (яшелдә).Ә кайда
урнашкан ул? Күрсәтегез.(Балалар кулларын төшерә) Хәзер мин сезгә
светофорның сигналларын әйтәм, ә сез ул төснең урнашканлыгын күрсәтергә
тиеш буласыз.

★ (Бука-Злюка төслэрне атый, берүк вакыттаялгыш хәрәкәтләр дә күрсәтә.
★ Мәсәлән сары дигәндәкулын өскә күтәрә һ.б. Балалар дәрәс күрсәтергә тиеш)

★ **Дядя Степа:** Безне син бутый алмассың. Балалар светофор сигналларын бик
★ яхшы беләләр. Һәм без аны уен белән исбатлый да алабыз.

★ Уеннар уйнала:

★ **“Игътибарлы бул» уены:**

★ Кызылга -чүгәлиләр

★ Сарыга - кул чабалар

★ Яшелгә - маршировать итәләр

★ **“Урамны чыгу» уены**

★ Бер- берсе белән арасы 7-10 адым булган, ике параллель сызык сызалар.Бу
★ урам була. Уйнаучылар ике командага командага бүленеп ике якка тозелеп
★ басалар.

★ Уенның шарты: әгәр алып баручы яшел түгәрәк -белән селкесә, уенчылар алга

★ барырга тиеш була, кызыл белән- артка, сары белән урында басып калырга .

★ Алып баручы төсләрне төрлечә бер-бер артлы бутап селки. Әгәр дә ул түгәрәк
★ белән бер тапкыр селкесә - уенчылар кайсы якка булса да бер адым ясарга

★ тиеш. Әгәр дә ике тапкыр селкесә - ике, әгәр дә - өч өч адым ясарга тиешләр,

★ ялгышучылар уеннан төшеп кала.Кайсы команда урамны алданрак чыгып
★ бетә, шул жидүче.

★ **Алып баручы:** Я Бука-Злюка, светофорны хәзер кайтарасыңмы инде.

Бука- Злюка: Ярар инде, сезнеңчә булсын. Сез жиңдегез. Кайтарам светофорыгызны(бирә) Бары тик шуны әйтегез әлә, сезнең серегез нидә соң, ничек итеп сез барысын да беләсез.

Дядя Степа: Безнең серебез бик гади. Безгә дуслык ярдәм итә. Чөнки дуслык күп мөгжизаларга ия.

Бука- Злюка: Минем сезнең белән дуслашасым килә. Мин башка начарлыклар кылмамын. Минне үзегез янына аласызмы?

Дядя Степа: Я, балалар алабызмы?

Балалар: Алабыз.

Дядя Степа: Ярар Бука – Злюка, алайса әйдә безнең белән әйләнәгә бас.

Уен “ Әйләнә”

Дядя Степа: Урамда барганда, светофорның яшел уты янса нинди күңелле
Иң якты ут ул -

Балалар: Яшел ут

Дядя Степа: Иң мөлаем ут -.....

Балалар: Яшел ут

Дядя Степа: Димәк кузгалырга рөхсәт.

Балалар: Барыгызга дә хәерле юллар!!!

Мызыка яңгырый

